

Generální finanční ředitelství
Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1



GFR13672317
ESS

Odbor vymáhání

INTERNÍ SDĚLENÍ

Č. j.: 135374/17/7700-30133-703692

Vyřizuje: Mgr. Stanislav Řehůrek, Oddělení daňové exekuce a insolvenčního řízení II
Tel: (+ 420) 296 851 825, (+ 420) 296 852 222
E-mail: Stanislav.Rehurek@fs.mfcr.cz

Všem finančním úřadům
Odvolacímu finančnímu ředitelství

Zasláno pouze elektronicky – AVIS

Postavení správce daně ve vazbě na použití přeplatku při správě daní

V souvislosti s řešením problematiky nakládání s přeplatkem dle ustanovení § 154 zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), vyvstala nutnost pro potřeby aplikační praxe připomenout demonstrativní výčet jiných orgánů veřejné moci ve světle pojmu správce daně.

Správce daně je podle § 10 odst. 1 daňového řádu každý správní orgán, pokud jej zvláštní zákon ve stanoveném rozsahu zmocňuje k výkonu správy daní, byť jen v určité fázi, resp. v rámci řízení o placení zákonem stanovených peněžitých plnění. Vedle orgánů Finanční správy ČR proto mohou získat postavení správce daně i další orgány veřejné moci, jako jsou např. orgány sociálního zabezpečení. Jedná se o problematiku tzv. dělené správy procesní ve smyslu § 161 daňového řádu, která navazuje na právní úpravu dělené správy v § 105 a § 106 správního řádu. Správní řád vůbec nepočítá s možností, že by exekuce na peněžitá plnění byla prováděna dle správního řádu, přičemž ustanovení § 106 odst. 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), výslovně odkazuje na právní předpis pro správu daní. V ustanovení § 106 odst. 1 správního řádu jsou pouze stanovena pravidla příslušnosti exekučního správního orgánu k exekuci. Upřednostňován je správní orgán, který rozhodnutí, jež je exekučním titulem, vydal v prvním stupni, pokud tak ovšem stanoví zvláštní právní předpis [např. § 104h odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“)].

Význam dělené správy spočívá v tom, že rozšiřuje použitelnost právní úpravy obsažené v daňovém řádu pro oblast placení daní na peněžitá plnění, která nejsou ukládána v daňovém řízení, nýbrž v režimu správního řádu. Procesní dělenou správou se jinými slovy rozumí situace, kdy se pro správu placení (evidenci, vybírání, exekuci) určitého peněžitého plnění, které je ukládáno ve správním řízení podle jiného, než daňového zákona použijí ustanovení daňového řádu související právě a jen s problematikou placení. Ustanovení § 161 odst. 2 daňového řádu výslovně uvádí, že orgán veřejné moci věcně příslušný ke správě placení příslušného peněžitého plnění je v takovémto rozsahu správcem daně.

Smyslem a výhodou přijaté koncepce je aplikace jednotného postupu pro vybírání a vymáhání peněžitých plnění určených do veřejných rozpočtů, což také koresponduje s již všeobecně uznávaným názorem, že právní řád, založený na principech jednoty, racionality

a vnitřní obsahové bezrozpornosti s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích.

Orgány sociálního zabezpečení jako správci daně

Organizační uspořádání sociálního zabezpečení, působnost České správy sociálního zabezpečení, okresních správ sociálního zabezpečení a dalších subjektů, jakož i řízení ve věcech důchodového pojištění a důchodového zabezpečení, včetně řízení ve věcech pojistného na sociálním zabezpečení upravuje zákon o sociálním zabezpečení Podle § 6 odst. 4 tohoto zákona okresní správy sociálního zabezpečení jako příslušné správní úřady mimo jiné

- vybírají pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a vymáhají pohledávky ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně pohledávek v těchto věcech na základě mezinárodních smluv, jsou přitom oprávněny provádět správní výkon rozhodnutí,
- vymáhají pohledávky na dávkách důchodového pojištění a jsou přitom oprávněny provádět správní výkon rozhodnutí.

Správní výkon rozhodnutí ve věcech pojistného provádí ten orgán, který rozhodnutí vydal v prvním stupni řízení; to platí obdobně pro výkazy nedoplatků (§ 104h odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení).

Podobnou úpravu obsahuje také zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, když dle § 159 tohoto zákona je exekučním správním orgánem okresní správa sociálního zabezpečení a služební orgán.

Vzhledem ke shora uvedenému lze konstatovat následující.

Je-li orgán sociálního zabezpečení jakožto orgán veřejné moci na základě zvláštního zákona zmocněn k vedení exekuce (exekuční správní orgán), pak se při exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění dostává do postavení správce daně. Uplatní se proto i postup podle § 154 odst. 4 daňového řádu, případně dle § 155 odst. 1 téhož zákona, vztahující se k použití přeplatku u orgánu Finanční správy ČR na úhradu nedoplatku u jiného správce daně a naopak.

S pozdravem

Ing. Milan Tvrdík
ředitel odboru

Na vědomí
Ústředí ČSSZ